



**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus V. Argumentum. Ad effectum acquirendi Juspatronatus in limine
foundationis, constructionis, aut dotationis Ecclesiæ, sive Beneficii; an
requiratur expressa ejusdem Jurispatronatus reservatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

disciplinam Ecclesiasticam concernunt. Et in his terminis asserit procedere dictam resolutionem *Pignattell. consult. 117. n. 142. tom. 10.*

Denique insubsistens est, in subjecta materia, absurdum plurium capitum in eodem corpore, si Cardinales in eorum Titulis haberent jurisdictionem Episcopalem, & possent in eis exercere jura præstandi consensum in Reservatione juris patronatus, nec non instituendi, & conferendi beneficia; Quoniam distinguendum est inter jurisdictionem Episcopalem omnimodam, universalem privativam; & jurisdictionem Episcopalem semiplenam, particularem, seu cumulativam; Licet monstruosum esset in una, & eadem Diœcesi, in una, eademque Ecclesia jurisdictionem Episcopalem universalem, plenariam, & privativam esse penès plures in solidum, quia tunc darentur duo capita in uno corpore; tamen non est monstruosum in una, eademque Diœcesi dare apud unam Personam jurisdictionem universalem, & plenariam in tota Diœcesi, & apud aliam Personam jurisdictionem particularem sive privativam, sive cumulativam in certis Ecclesiis Diœcesis; quia jurisdic-tio potest esse penès plures per modum Communionis, exercenda tamen per præventionem, & tunc solum habens jurisdictionem universalem esset caput in universa Diœcesi, alius verò habens jurisdictionem particularem cumulativam, sive privativam consideratur tamquam membrum cui concessæ sunt aliqua operationes jurisdictionis, in quibus ab ipso capite impediri non valet; Cum autem solus Eminentiss. Vicarius habeat jurisdictionem universalem, & omnimodam in Diœcesi Romana, non est monstruosum, quòd Eminentiss. Cardinales habeant jurisdictionem particularem, seu jus præstandi consensum in reservatione juspatronatus, nec non jus instituendi, & conferendi beneficia in locis ejusdem Romanæ Diœcesis, nempe in eorum Titulis, & quidem cumulative cum Eno Vicario, ita ut sit inter ipsos locus præventioni, ut docet *Rot. in nullius, seu Fulden. jurisdictionis 27. Aprilis 1705. S. siquidem coram Reverendiss. Molines Decano, & 1. Junii 1708. S. asl quicquid coram R.P.D. Ansaldo.*

ARGUMENTUM.

Ad effectum acquirendi Juspatronatus in limine foundationis, constructionis, aut dotationis Ecclesiæ, sive beneficii an requiratur expressa ejusdem Juspatronatus reservatio?

SUMMARIUM.

- 1 *Fundator in Ecclesiis inferioribus, seu in Canonicatibus, Præbendis, & Beneficiis simplicibus erectis in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata acquirit juspatronatus, etiam si expressè illud non sibi reservet in limine foundationis, dummodo illud non remittat.*
- 2 *Remisso juspatronatus argui non potest ex simplici tolerantia Fundatoris, quòd Ecclesia pro prima vice libere provideatur ab ordinario; secus ex longeva tolerantia? & num. 3.*
- 4 *Omnes Ecclesia præsumuntur Patronales, sed revera omnes tales non sunt.*
- 5 *Fundator in Cappellis, Altaribus, Cappellaniis, & Beneficiis simplicibus, erectis in Ecclesia Conventuali, seu Regulari acquirit juspatronatus, absque expressa illius reservatione.*
- 6 *In Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus, ex earum foundatione, constructione, aut dotatione acquiritur juspatronatus quoad effectus honoris, & oneris, non verò quoad effectum juris præsentandi in eis primas dignitates.*
- 7 *Ad effectum acquirendi in his jus præsentandi primas dignitates, requiritur illius expressa reservatio, de consensu, & beneplacito Apostolico; Et quare? Vide num. 8.*

CASUS V.

Æ Discavit, & dotavit de propriis bonis, ac de consensu legitimi Superioris quidam pius fundator Ecclesiam, & in limine hujus foundationis juspatronatus nominatim sibi non reservavit; Queritur an ex sola foundatione, constructione, aut dotatione Ecclesiæ fundator acquisierit in ea juspatronatus, vel potius opus fuit speciali illius juris reservatione?

Dicen-

Dicendum videtur non acquisivisse juspatronatus, quia cum hoc expressè illud in limine foundationis sibi non reservaverit præsumitur illud remisisse, & voluisse Ecclesiam esse liberam; aliàs si ex sola constructione, fundatione, aut dotatione Ecclesie acquireretur juspatronatus, omnes Ecclesie essent Patronales, quòd est falsum, cum plures sint Ecclesie quæ nullos omnino Patronos agnoscunt.

1 At pro clara hujus dubii resolutione procedendum est cum distinctione; Aut loquimur de Ecclesiis simplicibus, & inferioribus, vel de Canonicatibus. Præbendis, aut beneficiis simplicibus in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata erectis, & in his juspatronatus. acquiritur ex eorum fundatione, constructione, aut dotatione, & non requiritur, quòd illud Fundator sibi expressè reservet: in limine foundationis; quia præsens Canon. non requirit hujusmodi reservationem, sed solum dicit -- *Quod si quis Ecclesiam cum assensu Diæcesani construxit, ex eo juspatronatus acquirat* -- Unde si fundator juspatronatus expressè non remiserit, illud acquirat, etiam si in limine Foundationis, illud expressè sibi non reservaverit, juxta Textum in cap. Significavit, de Testib. & attest. ibi -- *Significavit nobis Presbyter Sancti N. Sabini Diæcesis quòd Fundatores ejusdem Ecclesie liberam eam esse volentes, fundationis tempore se in ea nihil juris retinere dixerunt; Unde timens ne processu temporis, probationis copia valeat deperire, provideri super hoc idem presbyter postulavit. Quocirca mandamus, quatenus Testes idoneos quos ipse super hoc duxerit producendos, examine diligenter, & eorum dicta in publica redigi facias munimenta, denunciando Fundatoribus antedictis, vel eorum heredibus, ut receptioni Testium, si velint, intersint, & super denunciatione sic facta, confici facias publicum instrumentum* -- ibique Abb. num. 1. Felin. num. 2. Barbosa. num. 3. & in hoc can. nobis num. 4. ibiq. Fagnan. Lambertin. de jurepat. lib. 1. p. 1. q. 2. art. 4. n. 1. Barbosa. vot. decis. 76. num. 85. lib. 3. Card. de Luc. de jurepat. disc. 55. num. 3. Paris. conf. 35. num. 26. Rot. decis. 421. num. 2. p. 2. rec. & decis. 265. num. 4. coram Cavalen.

2 Quæ remissio argui non potest ex simplici tolerantia Fundatoris, quòd Eccle-

sia pro prima vice liberè provideatur ab Ordinario, cum hujusmodi tolerantia solum concludat remissionem, & renunciationem juris præsentandi pro illa tantummodo vice, non autem in perpetuum, tum ex regula quòd actus particularis trahi non potest in consequentiam universalem, maxime in materia stricta renunciationis, & remissionis proprii juris, ut probat Textus in L. Item queritur §. qui impleto ff. de Locam; tum etiam, quia non implicat beneficium juspatronatus posse liberè conferri ab ordinario, & collationem sustineri, Patrono volente, & non reclamante juxta Felin. in cap. cum Bertoldus de sent. & re judicat. num. 13., & alias auctoritates superius allatas. Part. I. Con. 3. V. Caf. XXI. num. 1. Et solum argui potest quòd fundator remiserit juspatronatus ex longa tolerantia, quando scilicet effluxit multum tempus à die constructionis, in quo pluries fuit liberè ordinata Ecclesia absque eo, quòd fuerit facta aliqua præsentatio, & sic quando Ecclesia præscripsit libertatem. Abb. conf. 106. lib. 2. Piton. discept. Eccles. 3. num. 77.

4 Posita autem hac sententia omnes Ecclesie præsumuntur quidem Patronales, cum illæ non nascantur, sed fiant; non vero; quòd revera omnes tales sint, quia quam plures sunt Ecclesie; respectu quarum Fundatoris non utendo, juspatronatus amiserunt, & quam plures sunt, respectu quarum juspatronatus statim in ipsa fundatione renuntiarunt; uti est casus supradicti Textus Significavit.

5 Aut loquimur de Cappellis, Altaribus, Cappellaniis, vel Beneficiis simplicibus erectis in Ecclesia Conventuali seu Regulari, & in his quoque acquiritur juspatronatus ex fundatione, constructione, dotatione, absque expressa illius reservatione, dummodo hoc fiat de consensu Episcopi, & Regularium Lambertin. de jurepat. lib. 1. p. 1. q. 11. art. 7. num. 4. Paris. conf. 35. Barbosa. in hoc canone n. 3. Tamburin. de jur. Abbat. disput. 7. quæst. 5. num. 15. tom. 1. Rot. decis. 265. coram Cavalen., & decis. 865. num. 9. & seq. coram Ubaldo.

6 Aut loquimur de ipsismet Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus; & in his acquiritur juspatronatus quoad effectus oneris, & honoris, seu quoad

ad

ad præminentias, & jus honorificum, non verò quoad effectum præsentandi primas dignitates, ut docent communiter Doctores in hoc Canone, & tradunt Lamberrin. de jurepatr. lib. 1. p. 1. q. 11. art. 2. 3. & 4. Rocc. de Curt. eod. tract. verb. in Ecclesia num. 1. & seq. Tamburin. de jure Abbat. disput. 7. quæst. 5. num. 16. tom. 1. Alexander. conf. 74. num. 5. lib. 4. Piton. discept. Eccles. 4. Rot. coram Cavaler. decis. 265. num. 6. & seq. & decis. 321. n. 6. p. 5. tom. 1. rec., & decis. 1799. num. 12. & seq. coram Coccin. Sed ad effectum acquirendi in eis, jus præsentandi primas Dignitates requiritur quòd fundator sibi illud expresse reservet in limine foundationis, de consensu, & Beneplacito Apostolico juxta Gloss. in hoc canone verb. nisi aliter ibiq. Butr. num. 25. Abb. num. 9. Fagnan. num. 14. Barbof. num. 3. Gonzal. num. 5. Lambertin., & Roccb. de Curt., ubi supra Vivian. de jurepat. lib. 2. cap. 1. sub. num. 13. Tamburin. de jure Abbat. disput. 7. quæst. 5. num. 2. tom. 1. Amosaz. de causis piis lib. 5. cap. 5. num. 79. Piton. d. discept. Eccles. 4. num. 73. Rot. decis. 53. num. 1. p. 1. & decis. 421. num. 2. p. 2. rec. Ratio est quia cum hujusmodi primæ dignitates, immediatè provideantur per Sedem Apostolicam; vel per electionem Capitulorum, fundator, nisi in limine foundationis, hoc sibi reservaverit de consensu Apostolico; in eis se intromittere non potest dum Fundatori, sive Patrono vigore foundationis, constructionis, aut dotationis non competit electio, sed solum præsentatio, vel jus electioni Prælati, jam factæ consentiendi, juxta secundam Conclusionem in Commentario deductam, cui consonat alter Textus in Cap. Sacrosancta de Elect., ibi -- Sacrosancta Romana Ecclesia, & infra: Sana proposuisti in nostra præsentia, quòd super ordinatione Prioris Monasterii Sancti Pancratii ad Cluniacem. Ecclesiam pertinentis cum Comite de Varenna, Patrono ipsius quidem prædecessor tuus de consensu capituli sui compositionem quamdam iniit juri contrariam, & Ecclesia ipsi damnosam; videlicet, ut in optione sit ipsius comitis, assumere ad Prioratum dicti Monasterii (Cluniacem, & de charitate, Prioribus dumtaxat exceptis) unum de duobus melioribus totius Cluniacem. ordinis, quos Abbas duxerit nominandos, & infra: Atten-

dentes itaque quòd jus eligendi in Collegiata Ecclesia non cadit in laicum, & ideo id esset perniciosum exemplo, & redundaret in dispendium Ecclesia libertatis, volumus ut dictum prioratum liberè possis (non obstante compositione ipsa) sicuti alios Prioratus tibi subditos ordinare: Denunciando ordinationem factam patrono, ut suum si voluerit honestum impertiatur assensum -- Gloss. in cap. Abbatem 18. q. 2. ibiq. Bellemer. num. 1.

ARGUMENTUM.

Ædificato, ac dotato Monasterio Monialium propriis bonis, & expensis Communitatis pro Puellis Nobilibus Civitatis, an Noniales possint recusare admittere in Educandas Puellas Mobiles, ejusdem Puellas Nobiles exteras?

SUMMARIUM.

- 1 Nulla Puella admitti debet in Monasterio pro Educanda, nisi de consensu Monialium? Intellige ut num. 15.
- 2 Iste consensus debet esse liber, & præstitus saltem à majori parte Monialium.
- 3 Nemo domi suæ exteram recipere tenetur invitus.
- 4 Recipere hanc, vel illam Educandam, pendent ex libero arbitrio, & placito Monialium.
- 5 Constitutio de aggregandis habentibus certas qualitates per verba præceptiva, -- Recipiatur, & admittatur -- quomodo intelligatur? vide ibi.
- 6 In Admissione Educandarum proceditur per scrutinium.
- 7 Ab absurdum est admittere Puellas ad convivendum cum Monialibus contra harum voluntatem.
- 8 Jus patronatus acquiritur ei ex cujus bonis Monasterium fundatum fuit non autem illi, qui fuit Auctor foundationis.
- 9 Moniales in Monasterio à Nobilibus Civitatis propriis sumptibus ædificato pro Puellis Nobilibus tenentur has admittere in Educandas; in concursu exterarum; etsi illas recusarent; recusatio esset irrationabilis, & non sustineretur? Amplia ut num. 11.